

MAKTSTRUKTURER I SAMHÄLLET / MAKT OCH SEXUELLA ÖVERGREPP

N a t u r k u n s k a p 1 b

Under hösten 2017 var det många som delade med sig sina egna berättelser och upplevelser under hashtaggen #MeToo. Detta var något som uppmärksammades stort och blev snabbt en global viral. Kampanjen gick ut på att så många som möjligt skulle dela med sig upplevelser i sexuellt ofredande sammanhang eller har försökt att förtränga eller bara varit jobbiga att prata om.

Detta för att påvisa att sexuella övergrepp är vanligare än vad vi tror. För att det finns så många fall som tystats ner. För att så många kvinnor känner skam för att tala om det som hänt på jobbet, på vägen eller till och med i sitt egna förhållande. Många mår dåligt över såna händelser och håller det för sig själva under en längre period innan man lyckas prata om det. Självklart medför detta i de flesta fallen att de som tagit sig friheten att utöva det sexuella övergreppet går på fri fot och inte får några påföljder alls för sitt agerande.

Ett sexuellt övergrepp kan utspela sig i flera former och är när någon kränker en annan människa på ett sexuellt sätt. Det kan exempelvis handla om att man:

- Tar på någon med händerna, munnen eller könet på ett sätt som drabbade tycker är obehagligt.
- Ofredar någon med sexuellt språkbruk.
- Fotograferar eller filmar någon i sexuellt syfte om det är mot personens vilja.
- Använder hot och våld för att tvinga någon till en sexuell handling.
- Sexuellt utnyttja någon som inte kan säga nej.

I de flesta fallen handlar det om en viss typ av maktutövning och det är vanligare att det är män som utövar dessa typer av övergrepp. Enligt brottsförebyggande rådets statistik utgör männen 98% av misstänkta för våldtäkt, 84% av misstänkta för misshandel och 88% procent av för misstänkta olaga hot. Detta har sin grundliga förklaring ursprunget ur sociala aspekter.

Enligt forskning från bl.a. Världsbanken hänger mäns attityder kring jämställdhet i samband med deras våldsutövande. Trots det moderna samhället vi lever i tycks vara ganska jämställd är kvinnor och tjejer fortfarande svagare i sin position i samhället över hela världen. Vi har mindre makt än män både när det gäller den ekonomiska biten, den politiska biten och t.o.m över vår egna kropp. Även om det har gått många år sedan FN:s kvinnokonvention trädde i kraft har vi en hel del att jobba på när det gäller jämställdhetsfrågor. - Inte minst för att avskaffa mäns våld mot kvinnor.

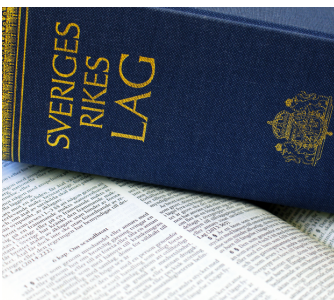
Män som utövar sexuella övergrepp mot kvinnor finns i många samhällsgrupper och i många sammanhang. Tyvärr är det inte allt för ovanligt att det utövas i nära relationer som då oftast brukar grunda sig på faktorer som kontrollbehov och svartsjuka. De är dock charmiga och trevliga gentemot andra och väldigt duktiga på att dölja våldet mot kvinnan. De är även bra på att skuldbelägga kvinnan för våldet, exempelvis för att hon gjort honom svartsjuk eller inte gjort som hon blivit tillsagd.

De sociala aspekterna är många i förklaringen för männens maktutövning. Amy Cuddy ger dock ett ytterligare perspektiv på detta i hennes föreläsning om kroppsspråk hos TEDTALKS. Hon pratar om att man stött på kroniska förklaringar hos makthavande män som oftast har höga halter av hormonet testosteron och låga halter av stresshormonet kortisol. Det är dessa personer som också brukar vara den som gärna tar plats genom att strecka på sig, göra sig stor och även vara den effektiva ledaren. Ett tydligt exempel på detta är när unga killar är högljudda och tar gärna dubbel så mycket plats än vad tjejer gör redan i grundskolan och högstadiet.

Trots höga siffror som visar på att det är kvinnor som utsätts för sexuella övergrepp finns även män som är offrar. Detta är något som ökar sedan 2007 successivt och ett ämne som knappt är beforskat även om det inte syns i anmälningsstatistiken. Maktstrukturen kommer in även här och visar sig i form av att män nästan inte alls pratar om det, anmäler eller söker hjälp då det är emot naturens lagar för en man att bli den ”låga” parten.

I Sverige begås det 100 våldtäkter varje dag enligt statistik från BRÅ (Brottsförebyggande radet). Det innebär att var femte vuxen kvinna blir utsatt för allvarligt sexuellt våld någon gång under sitt liv. Under senaste året har kvinnor som vågar ta upp ämnet ökat drastiskt efter MeToo kampanjen. Kampanjen har idag tagit nytt fart i Indien där ett stort antal män inom mediebranschen anklagas för sexuella övergrepp.

Effekterna av kampanjen har visat sig framförallt i att kvinnor våga säga ifrån mer samtidigt som man blir betrodd på ett annat sätt idag när man väl vågar prata om övergreppen. Även i rättsvärlden har effekterna varit positiva. De lagar och regler för sexbrott vi har har börjat diskuteras och bevisbördan håller på att sänkas för utsatta.

Straffskalan för sexuellt ofredande är idag böter eller fängelse i högst två år, vilket enligt mig är alldeles för lågt i jämförelse till offrets lidande. Våldtäkts straffskala är däremot lite rättvisare, då det börjar från två års fängelse och kan sträcka sig upp till sex år. Vid grov våldtäkt gäller lägst fyra och högst tio års fängelse.

Samhället har ett gemensamt ansvar att sätta stopp för sexualbrott. Att säkerställa jämställdhet, utbilda redan i tidig ålder samt att agera på ett hjälpsamt sätt vid händelser kommer förhoppningsvis att sänka dessa hemska siffror för sexuella ofredanden i vår samhälle.

Källor:

KÄLLOR:

- ◆ Kap. Sex o Samliv. Naturkunskap 1b, (2016) - Anders Henriksson, (Hämtad 10.10.2018)
- ◆ Sexuellt våld, <http://unizon.se/mans-vald-mot-kvinnor/sexuellt-vald> (Hämtad 10.10.2018)
- ◆ Sexualbrott, Unizon. <http://unizon.se/mans-vald-mot-kvinnor/sexuellt-vald/sexualbrott> (Hämtad 10.10.2018)
- ◆ : TEDTALK, Föreläsning kroppspråk. <https://www.youtube.com/watch?v=Ks-Mh1QhMc> (Hämtad 10.10.2018)